

Lupa- ja valvontavirasto

LAUSUNTO

kirjaamo@lvv.fi

5.2.2026

Dnro 64/2026

Lausuntopyyntö 8.12.2025, POPELY/591/2023.

PUDASJÄRVEN AITTOVAARAN TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-SELOSTUKSEN TÄYDENNYS

Tuulialfa Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pudasjärven kaupunkiin Aittovaaran alueelle, joka sijaitsee noin 16 kilometriä Pudasjärven keskustan lounaispuolella. Hankealueen pinta-ala on noin 3320 hehtaaria. Tuulivoimahanke muodostuu tuulivoimaloista, niiden vaatimasta infrastruktuurista sekä hankkeen vaatimasta sähkönsiirtoyhteydestä. Hankealueelle on suunnitteilla 20–26 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 8–10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet ja maakaapelit sekä sähköasema, josta hankkeen tuottama sähkö siirretään kantaverkkoon.

Tarkasteltavat vaihtoehdot:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Rakennetaan 25 uutta tuulivoimalaa.

VE2: Rakennetaan 26 uutta tuulivoimalaa.

VE3: Rakennetaan 20 uutta tuulivoimalaa (tarkasteltu YVA-selostuksen täydennyksen yhteydessä).

Sähkönsiirto:

Hankkeen tuottama sähkö on suunniteltu siirrettävän ilmajohtolla hankealueelta lounaaseen joko tulevalle Vuoton sähköasemalle tai olemassa olevalle Pyhänselän sähköasemalle. Sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan erillisenä YVA-menettelynä; Aittovaara-Pyhänselkä 400+110 kilovoltin voimajohtohankkeena, koska Aittovaaran tuulivoimahankkeen sähkönsiirto toteutetaan yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Tuulivoimatuotantoalue sijoittuu Pudasjärven paliskuntaan. Myös Kollajan paliskunnan poroja laiduntaa alueella, sillä hankealue on lähellä paliskuntien rajaa. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen laidunkiertonsa mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) pyytää lausuntoa Aittovaaran tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksestä. Hanketta koskeva YVA-selostus on ollut nähtävillä ensimmäisen kerran 18.9.–16.11.2024. Asiakirjoja on täydennetty monin osin ja täydennyksen yhteydessä on arvioitu uuden hankevaihtoehdon (VE3, 20 tuulivoimalaa) ympäristövaikutuksia.

Poronhoitolaki ja maakuntakaavat

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta” (PHL 3§).

Poronhoitolain 53 §:n mukaan ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Hankealueelle ei sijoitu valtion maita. PHL 53 §:n kaltaisia neuvotteluita suositellaan silti järjestettäväksi, sillä neuvottelut ovat muuallakin kuin valtion mailla suositeltavia yhteensovittamisen välineitä. Poronhoitolain 53 §:n kaltaisia neuvotteluita on järjestetty kolme YVA-menettelyn aikana.

Voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaa koskevan merkinnän määräys kuuluu: ”*Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokinta-paikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.*”

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoito on osa alueen elinkeinoelämää ja etenkin sivukyllillä tärkeä toimeentulon lähde ja asuttuna pitävä. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa.

Täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus

Paliskuntain yhdistys lausui YVA-selostuksesta sen ollessa nähtävillä aiemmin. Paliskuntain yhdistyksen lausunnossa tuotiin esille muun muassa se, että YVA-selostuksen puutteena oli liian suppea kuvaus paliskuntien nykytilasta sekä esitettiin täydennettäväksi ja korjattavaksi tietyin osin vaikutusten arviointia. Yhteysviranomaisen täydennystarveilmoituksessaan toi myös esille puutteita poronhoitoon kohdistuvassa vaikutusten arvioinnissa ja yhteisvaikutusten arvioinnissa. Nyt porotalousselvitystä on täydennetty, mikä on tarkoituksenmukaista. Seuraavaksi on esitettyä Paliskuntain yhdistyksen yksityiskohtaisempia huomioita täydennetystä YVA-selostuksesta.

Täydennetyssä YVA-selostuksessa on laskettu suoria pinta-alan menetyksiä ja prosenttiosuuksia. Paliskuntain yhdistys katsoo, että pelkkien suorien laidunmenetysten laskennan sijaan tulisi aina laskelmissa ottaa huomioon tutkimuksissakin todettu jopa 5 kilometriin ulottuva häiriöalue. Laskelmissa voisi hyödyntää skenaariotarkastelua erisuuruista häiriöalueista. Pelkästään suorien pinta-alamenetysten laskeminen ja esittäminen prosenttiosuuksina laimennusta ei anna kokonaiskuvaa laidunalueidenmenetyksistä.

Täydennetyssä YVA-selostuksessa esitetyn uuden hankevaihtoehdon VE3 vaikutusten arvioidaan vastaavan pitkälti vaihtoehtoja VE1 ja VE2, mutta vaihtoehdosta VE3 aiheutuvien suorien ja epäsuorien laidunalan menetysten arvioidaan olevan hieman vähäisempiä kuin muissa vaihtoehtoissa. Poronhoidon näkökulmasta hankevaihtoehtojen välillä ei ole eroja vaikutuksissa. Laidunmenetysten osalta tulisi aina suorien pinta-alamenetysten osuuteen laskea myös arvioidut epäsuorat laidunmenetykset. Alue muuttuu rauhallisesta laidunalueesta teollisuusalueeksi, joten vaihtoehtojen välillä alueen muutoksen kannalta ei ole eroja.

Porotalousselvityksessä liikennevaikutukset on edelleen arvioitu lievän kielteiseksi. Paliskuntain yhdistys lausui aiemmin tästä, että paliskuntien näkemyksen mukaan hankealueelle suunniteltu parannettava sisääntulotie pohjoisesta valtatieltä 20 aiheuttaisi porokolarien riskin kasvamisen. Myös meluvaikutus

on arvioitu edelleen lievän kielteiseksi. Paliskuntain yhdistys lausui tästä aiemmin, että näkee sen voivan etenkin rakentamisvaiheessa nousta vielä merkittävämmäksi kuin lieväksi kielteiseksi. Porotalousselvityksessä arvioidaan myös edelleen, että hankkeella ei ole kulttuurisia vaikutuksia. Paliskuntain yhdistys katsoo, että tämäntyyppisillä hankkeilla on kulttuurisia vaikutuksia poronhoitoon. Esitettyä arviota ei ole perusteltu riittävästi. Kulttuuristen vaikutusten osalta yksittäinenkin hanke voi vaikuttaa paikallisesti nykyisen poronhoitokulttuurin kehitykseen hankkeen vaikutusten vuoksi esimerkiksi poronhoidon muuttuessa tai vaikeutuessa alueella. Yleisesti myös huoli alueiden riittävydestä useiden suunnitteilla olevien hankkeiden vuoksi voi vaikuttaa muun muassa siihen, miten nuoret näkevät poronhoidon jatkamisen mahdollisuudet.

Hankkeessa on sekä tuulivoimaloiden alueen että sähkönsiirron osalta välttämätöntä selvittää niiden yhteisvaikutukset olemassa olevien ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. YVA-selostuksessa yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa arvioidaan poronhoidolle edelleen kohtalaisen kielteiseksi. Aiemmin YVA-selostuksessa esitettiin toiminnassa ja suunnitteilla olevat muut tuulivoimahankkeet noin 30 kilometrin säteellä Aittovaaran hankealueesta. Paliskuntain yhdistys piti tätä riittämättömänä tarkastelualueena. Täydennyksessä YVA-selostuksessa on tarkasteltu laajemmin paliskuntien alueilla olevia hankkeita, mikä on tarkoituksenmukaista. Kuitenkin arvio yhteisvaikutuksista on Paliskuntain yhdistyksen näkemyksen mukaan alimitoitettu siihen nähden, kuinka paljon hankkeita on paliskuntien alueilla. Yhteisvaikutukset kohoavat merkittävämmiksi kuin kohtalaiseksi kielteiseksi.

YVA-selostuksessa kerrotaan, että hankkeen tarvitsemat maa-ainekset on tarkoitus ottaa hankealueelta ja sen lähiympäristöstä. Hankealueella todennäköisin maa-ainestenottoalue sijoittuu Aittovaaran harjualueelle. Hankealueen ulkopuolella olevia todennäköisimpiä maanottoalueita on Kipinän ja Kuikkaperän alueella. Kollajan paliskunta vastustaa maa-ainesten ottoalueiden sijoittamista paliskunnan alueella sijaitsevalle Kipinän alueelle. Kollajan paliskunnan alueella on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita, jotka yhdessä sähkönsiirron ja maanottoalueiden kanssa muodostavat merkittäviä yhteisvaikutuksia. YVA-selostuksessa mainitaan, että maa-ainesten ottoalueet voidaan aidata siten, että estetään poroja pääsemästä ottoalueelle. Maa-ainesten ottoalueen aitaamisesta ja aidan kunnossapidosta tulee vastata hanketoimijan, ei paliskunnan.

YVA-selostuksessa mainitaan, että hankkeesta vastaava ja Pudasjärven paliskunta ovat aloittaneet keskustelun riistapellon toteuttamisesta. Riistapellon toteuttamisen osalta on syytä jatkaa keskusteluita ja sopia Pudasjärven paliskunnan kanssa toimista. Hankkeen vaikutuksia tulee seurata poronhoidon osalta säännöllisesti. Paliskuntain yhdistys lausui aiemmin YVA-selostuksesta, että paliskuntien kanssa tulee sopia myös tarvittaessa GPS-pantaseurannasta ja siitä, että tuleeko pantoja hankkia lisää tarpeeksi kattavan aineiston varmistamiseksi. Täydennyksessä YVA-selostuksessa mainitaan, että hankkeesta vastaava ja Pudasjärven paliskunta ovat sopineet porojen GPS-seurannan järjestämisestä. Täydennyksessä YVA-selostuksessa mainitaan myös, että hankkeesta vastaava on aloittanut Kollajan paliskunnan kanssa keskustelut siitä, miten hankkeesta Kollajan paliskunnalle aiheutuvia vaikutuksia voitaisiin seurata. Myös Kollajan paliskunnan kanssa tulee sopia vaikutusten seurannasta. Kollajan paliskunta on esittänyt Pudasjärven ja Oulun kaupungille sekä alueen hanketoimijoille yhteistä GPS-pantaseurantaa yhteisvaikutusten selvittämiseksi. Kollajan paliskunta näkee, että myös Aittovaaran hanketoimijan olisi tärkeä osallistua tähän yhteiseen seurantaan.

Lopuksi

Alueen maakuntakaavasta tulee määräyksiä, jotka YVA-lain ja poronhoitolain kanssa edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista.

Hankkeen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä estämään ja lieventämään ja kompensoida niitä vaikutuksia, joita ei ole mahdollista estää.

Paliskuntien alueelle on suunnitteilla huomattava määrä tuulivoimaa, joten yhteisvaikutusten arviointi ja hallinta on ensiarvoisen tärkeää poronhoidon osalta. Yhteisvaikutusten estämiseksi tulee etsiä konkreettisia keinoja. Paliskuntain yhdistyksen lausunnossa tuotiin aiemmin esille, että Kollajan ja Pudasjärven paliskunta haluavat neuvotella Pudasjärven kaupungin kanssa eri hankkeiden yhteisvaikutuksista, ja että tähän tulee osallistaa tarvittaessa muitakin paliskuntia. Keskustelua yhteisvaikutuksista ja vaikutusten seurannasta on käyty, ja sitä on tärkeä edelleen jatkaa.

Pudasjärven ja Kollajan paliskuntien lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon hankkeen menettelyissä painoarvoltaan merkittävinä.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Vilma Sanaksenaho, vilma.sanaksenaho@paliskunnat.fi, 040 159 5592